

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

2026-YIL / SENTABR /
9-SON, II-QISM

Google
scholar

RePEc
RESEARCH PAPERS
IN ECONOMICS

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, sentabr.
II-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukariyeva Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BAHOLASH VA MUAMMOLI KREDITLARNI BARVAQT ANIQLASHNING SUN'YI INTELLEKTGA ASOSLANGAN MENEJMENT MODELINI TAKOMILLASHTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	14
Alovuddin Jamolov	
YASHIL TRANSPORT: BARQAROR RIVOJLANISH UCHUN IMKONIYAT VA ISTIQBOLLAR.....	19
Quliyev Begimqul Melikovich	
SAMARQAND VILOYATIDA MAHALLIY BUDJETLARDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	25
Uzakova Kamola Bexzodovna	
O'ZBEKISTONDA EKOTURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI	31
Xolmurodova Moxichehra Dilmurodovna	
THE IMPACT OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT ON ECONOMIC GROWTH IN UZBEKISTAN: EVIDENCE FROM AN ARDL BOUNDS TESTING APPROACH (2000–2024)	36
Ortikov Olloberdi Muzaffar o'g'li	
Rajabova Malika	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH MEXANIZMLARI	44
Rustamova Dildora Jamshid qizi	
THIS STUDY EXAMINES BEIJING'S EXPERIENCE IN PROMOTING CROSS-BORDER E-COMMERCE IN TASHKENT FROM THE PERSPECTIVE OF REGIONAL COOPERATION	50
Wang Jiahao	
DORI VOSITALARIGA OID AXBOROTLARNI BUXGALTERIYA HISOBI VA HISOBOTLARIDA AKS ETTIRISH USLUBIYATINI TAKOMILLASHTIRISH	58
Yodgorov Xushvakt Mansurovich	
AGROSANOAT MAJMUINI MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA JAMLANMA DARAJA VA KANALLARARO TAKRORLANISHNI O'LCHASH METODIKASI: «YASHIL» YO'NALISHLAR MISOLIDA	63
Xudaynazarov Bekzod Akramovich	
ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА АКТИВОВ И СТАБИЛЬНОСТИ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ	69
Баймуратова Зина Акилбековна	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYAVIY MUHITNI YANADA RIVOJLANTIRISH VA INFLYATSIYANING SALBIY OQIBATLARINI KAMAYTIRISH YO'NALISHLARI	75
Niyozov Asad Qosimovich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNING NAZARIY EVOLYUTSIYASI VA UNI BAHOLASHNING ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLARI	80
Afenov Nursultan Nugmatillayevich	
ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND COMPETITIVE ADVANTAGE IN HIGHER EDUCATION: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES.....	86
Boynazarova Iroda Mahmud qizi	
GREEN BONDS IN UZBEKISTAN: OPPORTUNITIES, INSTITUTIONAL DEVELOPMENT AND BARRIERS TO SUSTAINABLE FINANCE	92
Umarova Zulaykho Tursunovna	
YASHIL INVESTITSIYALARNI JALB QILISH ORQALI BARQAROR IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASH MEXANIZMLARI	97
Teshayev Zafarbek Zokirovich	

RAHBARLIK LAVOZIMLARIDA XOTIN-QIZLAR ULUSHI VA MAVJUD STROTEPLAR TAHLILI	103
Abduraxmonova Feruzabonu Abduraxmon qizi	
ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND COMPETITIVE ADVANTAGE IN HIGHER EDUCATION: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES.....	109
Boynazarova Iroda Mahmud qizi	
KATTA HAJMLI IQTISODIY MA'LUMOTLAR (BIG DATA) SHAROITIDA EKONOMETRIK BAHOLASH USULLARINING NAZARIY TRANSFORMATSIYASI.....	115
Zarikeyeva Miyasar Maratovna	
EFFECTIVE MECHANISMS FOR MANAGING ORGANIZATIONAL ECONOMIC SUSTAINABILITY IN THE PROCESS OF JOB OPTIMIZATION.....	121
Odilov Jakhongir Akram ugli	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI BANK KREDITLARI ORQALI MOLYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	128
Abdullayev Ahrorjon Akmaljon o'g'li	
ZARGARLIK XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA PERFORMANCE MARKETINGDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	134
Azizova Roxila Baxodir qizi	
IQTISODIYOT NAZARIYASI: NAZARIY ASOSLARDAN AMALIYOTGACHA BO'LGAN IQTISODIY JARAYONLARNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	139
Xamdamiy Amriddin Xamdamiy o'g'li	
УПРАВЛЕНИЕ И ПРИНЯТИЕ РЕШЕНИЙ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ.....	145
Taravat Abdul Salam	
ПОВЕДЕНЧЕСКИЙ ПОДХОД В ГОСУДАРСТВЕННОМ УПРАВЛЕНИИ РАЗВИТИЕМ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ	152
Ikrayeva Nodira Burxon kizi	
STOCK MARKET DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN, 2023–2026: INSTITUTIONAL REFORM, PRIVATIZATION, AND EVIDENCE FROM PRIMARY EXCHANGE MICRODATA.....	159
Alekperova Dilshodakhon	
Toshkentov Kuvonchbek	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI MOLYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA TIJORAT BANKLARINING O'RNI.....	167
Bozorov Ilyos Isomiddinovich	
TIJORAT BANKLARINING KAPITAL BAZASINI MUSTAHKAMLASHDA ZAMONAVIY MOLYAVIY INSTRUMENTLARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	173
Abduraimova Fazilat Hikmatulla qizi	
TIJORAT BANKLARI MOLYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA YANGI KONSEPTUAL VA USLUBIY YECHIMLAR: SIRKULYAR IQTISODIYOT TAJRIBASI.....	180
Otajanova Shahnoza Shuhratovna	
BANKLARDA RISKLARNI BOSHQARISH, DAROMAD VA NATIJADORLIKNI OSHIRISH	185
Jo'rayev Bekzod Bahodir o'g'li	
INKLYUZIV TA'LIM MUHITINI TA'MINLASHDA UMUMTA'LIM MAKTABLARI MENEJMENTINI HUDUDIY KLASSTERLASH ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH MODEL: TASHKILIY-BOSHQARUV MEKANIZMLARI VA SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI	192
Rajapova Guldona Usman qizi	
FERMER XO'JALIKLARIDA MOLYAVIY NATIJALARNI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH: FOYDA SIFATI VA BARQARORLIGINI BAHOLASH YONDASHUVLARI	198
Rashidov Baxadir Yusupovich	
HUDUDLAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA INVESTITSIALARNING ROLI.....	203
Sapayeva Fazilat Norbayevna	

ERKIN IQTISODIY ZONALARDA EKO-SANOAT PARKLARINI TASHKIL ETISH VA EKOLOGIK TADBIRKORLIKNI BAHOLASH USULLARI	207
Turg'unova Tursunoy Maratovna	
TIJORAT BANKLARIDA JISMONIY SHAXSLARNI KREDITLASHNING TASHKILIY VA HUQUQIY ASOSLARI	212
Aminova Mehriniso Erkinjonovna	
BARQAROR RIVOJLANISH (ESG) PRINSIPLARINING KOMPANIYA BRENDI QIYMATI VA JOZIBADORLIGIGA TA'SIRI	217
Dilfuza Matisakova	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH ORQALI MOLIVAVIY XIZMATLAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH	224
Raximova Lolaxon Avazovna	
MEHNAT INTIZOMINING KORXONALAR FAOLIYATINING IQTISODIY SAMARADORLIGIGA TA'SIRI.....	228
Azizova Sayyora Xamidullayevna	
MINTAQA IQTISODIYOTI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA TIBBIY TURIZM XIZMATLARINING EKONOMETRIK BAHOLANISHI.....	237
Yusupova Mexribon Uktamovna	
KICHIK SANOAT ZONALARIDA INVESTITSION FAOLLIKNI OSHIRISHNING RAQAMLI TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI SHAKLLANTIRISH.....	245
Jo'rayev Po'latjon Komiljon o'g'li	
MAKTABGACHA TA'LIM XIZMATLARI SOHASIDA KICHIK BIZNES RAQOBATBARDOSHLIGINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	251
Madaminova Feruza Tursunboy qizi	
YASHIL INVESTITSIYALARNING MINTAQAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI VA AHAMIYATI.....	259
Raximova Shaxnoza Xamzayevna	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA TAYYOR MAHSULOTLAR EKSPORTINI RAG'BATLANTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI VA TA'MINOT YO'LLARI.....	263
Esanov Yusufjon Dilmurod o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT: MOHIYATI, XUSUSIYATLARI VA O'ZBEKISTONDAGI RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	267
Sultonov Shahzod Shavkat o'g'li	
O'ZBEKISTON BANLARINIGKING YASHIL BANK MAHSULOTLARI TASHKIL QILISH MEXANIZMLARI VA ULARNING BANK IQTISODIY SAMARADORLIGINI SALBIY TA'SIR QILMAGAN HOLATDA MAHSULOTLARINING MOLIVAVIY BARQARORLIK TA'MINLASH YO'LLARI.....	275
Nuriddinov Murodjon Nuriddin o'g'li	
JAHON IQTISODIYOTINING GLOBALLASHUVI SHAROITIDA MILLIY EKSPORT SALOHIYATINI RIVOJLANTIRISHNING MARKETING MEXANIZMLARI.....	281
Jumayeva Zamira Bustonovna	
MARKAZIY OSIYO UCHUN GEOSIYOSIY RISK (GPR) INDEKSINI ISHLAB CHIQISH	285
Qodirova Laylo Otabekovna	
BIRLASHGAN ARAB AMIRLIKLARI STARTAP EKOTIZIMINI BOSHQARISH MODELI VA O'ZBEKISTON UCHUN SABOQLAR.....	289
Elmurod Sodiqov Shomurod o'g'li	
INTEGRATSIYALASHGAN HISOBOTNI SHAKLLANTIRISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI.....	295
Abduvaliyev Zafar Mahmudovich	
AVTOMOBIL BUTLOVCHI QISMLAR ISHLAB CHIQRISHDA MAHALLIYLASHTIRISH VA TA'MINOT TARMOG'INI DIVERSIFIKATSIYALASH SAMARADORLIGI.....	301
Asadov Elyorbek Kandiayrovich	

INFRATUZILMA TADBIRKORLIK FAOLIYATI UCHUN ZARUR OBYEKTAR, INSTITUTLAR, RESURSLAR VA XIZMATLAR MAJMU'I.....	307
Rustamov Sultonbek Bekzadovich	
TURISTIK XIZMATLAR SOHASIDA INVESTITSION JOZIBADORLIK PARADOKSLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH MEXANIZMLARI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA).....	315
Ollanazarov Bekmurod Davlatmurotovich	
"YASHIL" SANOAT SIYOSATINI BAHOLASHNING XUSUSIYATLARI.....	323
Ismatulloeva Madinabonu Fozil qizi	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJET MABLAG'LARI HISOBI VA ULARDAN FOYDALANISH USTIDAN ICHKI AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH.....	330
Murtozayeva Xusnora Erkin qizi	
KORXONANING BREND EKOTIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	335
Sa'dulloyev Habibullo Ibodullo o'g'li	
AGRAR VA SANOAT TARMOQLARIDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH ORQALI YANGI ISH O'RINLARINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	341
Bobojonov To'liqinbek Maxmud o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SANOAT KORXONALARINING ENERGIYA TA'MINOTIDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING O'RNI VA ISTIQBOLLARI.....	347
Jo'ramurodova Feruza Mardon qizi	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SANOAT KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISH VA INVESTITSION STRATEGIYALARNI BOSHQARISH.....	353
Nazarova Nigora Yusufovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARINING AKADEMIK FAOLIYATINI TRANSFORMATSIYA QILISHNING IQTISODIY-TASHKILY ASOSLARI.....	361
Raximbayev Musobek Komiljon o'g'li	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINING SHAKLLANISH TENDENSIYALARI, HUDUDLARARO FISKAL TAFOVUTLAR VA HUDUDIY SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI MUAMMOLARINING TIZIMLI TAHLILI.....	367
Azamjonov Ulug'bek Usmonjon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISH TIZIMINING EVOLYUTSION RIVOJLANISHI VA ZAMONAVIY XUSUSIYATLARI.....	377
Erxanov Muxammadjon Absayitovich	
OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARINI EKSPORTGA YO'NALTIRISHDA MARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQUISH.....	382
Ilhamova Zarnigor Po'latjon qizi	
MAMLAKATIMIZDA TRANSPORT INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH CHORA-TADBIRLARI.....	386
Qo'ziboev Umarbek Ulug'bekovich	
JUFT KORRELYATSIYA VA REGRESSIYA TAHLILI YORDAMIDA INVESTITSION FAOLIYAT SAMARADORLIGINI ANIQLASH.....	390
Muxtorova Shohida Negmat qizi	
TURISTIK INNOVASION LOYIHALARNI KRAUDFANDING ASOSIDA MOLIYALASHTIRISH MODELI.....	397
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
TIJORAT BANKLARIDA ICHKI AUDIT AMALLARINING NATIJADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI MUAMMOLAR.....	403
Yuldashev Xurshidbek Mamirjonovich	
MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA HISOBOTNI TUZISH VA TAQDIM ETISH HAMDA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	408
Xalilov Bahromjon Bahodirovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA BARQAROR IQTISODIY O'SISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	412
Masharipova Maksuda Becnazarovna	

COOPERATION BETWEEN CREATIVE INDUSTRIES AND TOURISM SERVICES IN BUILDING A NATION BRAND: FORMS, ASYMMETRIES, AND THE MISSING INTERFACE	419
Yusupova Mokhinur Farkhod qizi	
SUVEREN FONDLARDA ESG TAMOIYILLARINI BAHOLASH: MANDAT TURIGA ASOSLANGAN DIFFERENSIAL YONDASHUV	429
Jumaniyazov Inomjon Turayevich	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ТАРИФНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ЭЛЕКТРОЭНЕРГЕТИКИ УЗБЕКИСТАНА НА ОСНОВЕ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ ЗАТРАТ И ЦЕНОВЫХ СИГНАЛОВ	438
Аллаева Гульчехра Жалгасовна	
BOZOR SHAROITIDA KADRLAR TAYYORLASH TA'LIM TIZIMINI BOSHQARISH JARAYONINI RIVOJLANTIRILISHI	447
Temirova Shalola Erkinovna	
COMPARATIVE DYNAMICS OF AGRICULTURAL SUPPORT AND GREEN TRANSFORMATION: EVIDENCE FROM FOUR COUNTRIES	452
Abduraimov Abdunabi	
SOLIQ MEXANIZMINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISHNING INSTITUTIONAL ASOSLARI	460
To'laganova Feruza Xamidulla qizi	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA BOSHQARUV DARAJASINI MOLIYAVIY NATIJADAN MUSTAQIL BAHOLASH USLUBIYOTI	467
Axmadjanov Abrorbek Akbarjon o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONIDA YOSHLARNING INNOVATSION ISH BILAN BANDLIGINI TARTIBGA SOLISHNING MAZMUNI VA AHAMIYATI	473
Bozorova Guljaxon Otabek qizi	
OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI NARXLARINING SHAKLLANISHI: INFLYATSION OMILLAR VA ULARNING AHOLI TURMUSH DARAJASIGA TA'SIRI	479
Xakimov Rashid	
PROSPECTS FOR PROMOTING UZBEKISTAN'S TOURISM BRAND IN THE INTERNATIONAL MARKET THROUGH ELEMENTS OF NATIONAL FASHION	485
Yusupova Mokhinur Farkhod qizi	
O'ZBEKISTON SUVEREN KREDIT REYTINGIDA DAVLAT QARZI BARQARORLIGINING O'RNI	494
Mamadaliyev Poziljon Mansurjon o'g'li	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA MOLIYAVIY RISKLARNI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	505
Karimov Shamsiddin Akram o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SOLIQ DUE DILIGENCE'NI QO'LLASH ISTIQBOLLARI	512
Muydinov Erkin Jamaldinovich	
O'ZBEKISTONDA ELEKTRON SAVDO XIZMATLARINING HOZIRGI HOLATI VA ULARNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	519
Ulugmurodov Farxod Faxriddinovich	
XORAZM VILOYATIDA ISTE'MOL TOVARLARI BOZORINING MARKETING TAHLILI	525
Yo'ldoshev Suxrob Urinboy o'g'li	
РАЗВИТИЕ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯМИ НА ОСНОВЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА	531
Мирзаева Азизахон Шерзодовна	
DAVLAT TIBBIYOT TASHKILOTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING USLUBIY MUAMMOLARI	537
Kuliboyev Azamat Shonazarovich	
THEORETICAL APPROACHES TO THE FORMATION OF A MARKETING MECHANISM FOR PROMOTING EDUCATIONAL SERVICES	548
Shuhrat Bahodir o'g'li Umarov	

O'ZBEKISTONDA YASHIL QURILISHLOYIHALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI HAYOTIY SIKL XARAJATLARI ASOSIDA BAHOLASH	561
Mamadjanova Okila Gayratovna	
ЦЕННОСТНО-ОРИЕНТИРОВАННАЯ ДИФФЕРЕНЦИАЦИЯ МЕБЕЛЬНОЙ ПРОДУКЦИИ: ПЕРЕХОД ОТ ПРОДУКТА К ИНДИВИДУАЛЬНОЙ ЦЕННОСТИ КЛИЕНТА.....	569
Файзуллаев Дилшодбек Саидулло угли	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI BANKLARNI (NEOBANKLAR) RIVOJLANTIRISH VA AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	579
Eshqobulova Charos O'roq qizi	

O'ZBEKISTONDA RAQAMLI BANKLARNI (NEOBANKLAR) RIVOJLANTIRISH VA AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH YO'LLARI

Eshqobulova Charos O'roq qizi

Ma'mun universiteti mustaqil izlanuvchisi (PhD)

ORCID: 0009-0006-0845-683X

E-mail: eshqobulovac@gmail.com

Abstract. This article examines the economic significance of the development of digital banks (neobanks) in Uzbekistan and the key directions for further improving financial literacy among the population. The study analyses data published by the Central Bank of the Republic of Uzbekistan, the National Statistics Committee, and other official open sources. It considers the development of digital banking services, the scale of use of remote bank account management systems, access to the internet, and measures being implemented to improve financial literacy. The findings show that, alongside expanding access to digital banking services, the consistent development of financial knowledge, digital skills, and a culture of financial security among the population contributes to the effective and responsible use of digital financial services. The article develops scientific and practical recommendations for advancing neobanks, supporting the informed and responsible use of digital financial services, and improving financial literacy among the population.

Keywords: digital banking, neobank, digital financial services, financial literacy, financial inclusion, remote banking services, cybersecurity, digital transformation, Uzbekistan.

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekistonda raqamli banklar (neobanklar) rivojlanishining iqtisodiy ahamiyati hamda aholining moliyaviy savodxonligini yanada oshirish yo'nalishlari o'rganilgan. Tadqiqotda O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki, Milliy statistika qo'mitasi va boshqa rasmiy ochiq manbalarda e'lon qilingan ma'lumotlar tahlil qilingan. Raqamli bank xizmatlarining rivojlanishi, bank hisobvaraqlarini masofadan boshqarish tizimlaridan foydalanish ko'lami, internetdan foydalanish imkoniyatlari hamda moliyaviy savodxonlikni oshirish bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar o'rganilgan. Tahlil natijalari raqamli bank xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini yanada kengaytirish bilan bir qatorda, aholining moliyaviy bilimlari, raqamli ko'nikmalari va moliyaviy xavfsizlik madaniyatini izchil rivojlantirish raqamli moliyaviy xizmatlardan samarali va mas'uliyatli foydalanishga xizmat qilishini ko'rsatadi. Maqolada neobanklarni rivojlantirish, raqamli moliyaviy xizmatlardan ongli va mas'uliyatli foydalanishni qo'llab-quvvatlash hamda aholining moliyaviy savodxonligini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: raqamli bank, neobank, raqamli moliyaviy xizmatlar, moliyaviy savodxonlik, moliyaviy inkluziya, masofaviy bank xizmatlari, kiberxavfsizlik, raqamli transformatsiya, O'zbekiston.

Аннотация. В статье рассматриваются экономическое значение развития цифровых банков (необанков) в Узбекистане и основные направления дальнейшего повышения финансовой грамотности населения. В исследовании проанализированы данные, опубликованные Центральным банком Республики Узбекистан, Национальным комитетом по статистике и другими официальными открытыми источниками. Рассматриваются развитие цифровых банковских услуг, масштабы использования систем дистанционного управления банковскими счетами, возможности доступа к интернету, а также реализуемые меры по повышению финансовой грамотности. Результаты анализа показывают, что наряду с дальнейшим расширением возможностей использования цифровых банковских услуг последовательное развитие финансовых знаний, цифровых навыков и культуры финансовой безопасности населения способствует эффективному и ответственному использованию цифровых финансовых услуг. В статье разработаны научно-практические предложения по развитию необанков, поддержке осознанного и ответственного использования цифровых финансовых услуг и повышению финансовой грамотности населения.

Ключевые слова: цифровой банк, необанк, цифровые финансовые услуги, финансовая грамотность, финансовая инклюзия, дистанционные банковские услуги, кибербезопасность, цифровая трансформация, Узбекистан.

KIRISH

Raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi moliya sektorida xizmat ko'rsatish mexanizmlarini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Xususan, bank xizmatlarining mobil ilovalar, internet-banking va boshqa elektron platformalar orqali taqdim etilishi mijozlarga moliyaviy operatsiyalarni masofadan, tezkor va qulay amalga oshirish imkoniyatini yaratmoqda. Ushbu jarayon bank xizmatlaridan foydalanish qulayligini oshirish bilan birga, banklar faoliyatida zamonaviy texnologik va tashkiliy yondashuvlarning rivojlanishiga xizmat qilmoqda.

Raqamli banklar, jumladan, neobanklar mazkur transformatsiyaning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Neobanklar odatda mijozlarga xizmatlarni asosan raqamli kanallar orqali taqdim etishga yo'naltirilgan bank biznes modeli sifatida qaraladi. Shu bilan birga, raqamli bank tushunchasi faqat mobil ilova orqali xizmat ko'rsatish bilan cheklanmaydi. Bankning raqamli transformatsiyasi xizmat ko'rsatish kanallari bilan bir qatorda, ichki operatsiyalar, ma'lumotlarni qayta ishlash tizimi, mijozlar bilan munosabatlar va risklarni samarali boshqarish jarayonlarini ham qamrab oladi.

O'zbekistonda bank xizmatlarini raqamlashtirish jarayoni aholining internetdan foydalanish imkoniyatlari kengayishi bilan uyg'un ravishda rivojlanmoqda. Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, 2025-yil yanvar–avgust oylarida mamlakat aholisining internetdan foydalanuvchilar ulushi 94,2 foizni tashkil etgan. Ushbu ko'rsatkich 2024-yilda 93,3 foiz bo'lgan [1]. Mazkur ma'lumotlar raqamli bank xizmatlarini yanada kengaytirish uchun qulay texnologik va infratuzilmaviy sharoit shakllanganini ko'rsatadi.

Shu bilan birga, internetdan keng foydalanish imkoniyatlari aholining moliyaviy xizmatlardan samarali, ongli va xavfsiz foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirish uchun ham muhim asos yaratadi. Raqamli bank xizmatlaridan samarali foydalanishda mijozlarning kredit shartlarini tushunishi, foiz stavkalarini taqqoslashi, shaxsiy moliyaviy mablag'larini oqilona boshqarishi hamda moliyaviy xavfsizlik qoidalariga rioya qilishi muhim ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan 2026-yil mart oyida e'lon qilingan moliyaviy savodxonlikni oshirish bo'yicha faoliyat sharhida 2019-yildan boshlab mamlakatda moliyaviy savodxonlikni rivojlantirishning konseptual, institutsional va metodologik asoslari izchil shakllantirib borilgani qayd etilgan [2]. Bu esa raqamli banklarni rivojlantirish jarayonini aholining moliyaviy bilim va ko'nikmalarini oshirish bilan o'zaro uyg'un holda o'rganish muhimligini ko'rsatadi.

Tadqiqotning dolzarbligi raqamli bank xizmatlari ko'lamining kengayishi bilan aholining ushbu xizmatlardan mas'uliyatli va samarali foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirish o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash, mavjud imkoniyatlarni tahlil qilish hamda amaliy takliflar ishlab chiqish bilan belgilanadi.

Tadqiqotning maqsadi O'zbekistonda raqamli banklar va neobanklarni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini o'rganish hamda aholining moliyaviy savodxonligini oshirishga qaratilgan ilmiy-amaliy takliflarni ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqot maqsadidan kelib chiqib, quyidagi vazifalar belgilandi:

- raqamli bank va neobank tushunchalarining iqtisodiy mazmunini ochib berish;
- O'zbekistonda raqamli bank xizmatlarining rivojlanishini rasmiy statistik ma'lumotlar asosida tahlil qilish;
- moliyaviy savodxonlikni oshirish bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlarni o'rganish;
- raqamli bank xizmatlaridan samarali va xavfsiz foydalanishni qo'llab-quvvatlovchi moliyaviy hamda texnologik omillarni aniqlash;
- neobanklarni rivojlantirish va aholining moliyaviy savodxonligini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqish.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli bank xizmatlarini rivojlantirish va aholining moliyaviy savodxonligini oshirish masalalari xorijiy hamda mahalliy olimlar tomonidan turli ilmiy yondashuvlar asosida keng o'rganilgan. Mazkur tadqiqotlarda raqamli moliyaviy xizmatlardan foydalanish, moliyaviy bilimlarning ahamiyati, bank xizmatlarini raqamlashtirish, moliyaviy xavfsizlik va iste'molchilar manfaatlarini himoya qilish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan.

Weiqiang Tan (2026) raqamli moliyaviy savodxonlikka bag'ishlangan tadqiqotlar sharhida 2005–2025-yillarda chop etilgan 53 ta ilmiy maqolani tizimli tahlil qilgan. Muallif raqamli moliyaviy savodxonlikni raqamli moliyaviy xizmatlardan samarali va xavfsiz foydalanish uchun zarur bo'lgan bilimlar, ko'nikmalar, munosabatlar va xulq-atvor majmuasi sifatida izohlaydi. Tadqiqotda ushbu tushunchani baholash va o'lchash metodologiyasini yanada rivojlantirish imkoniyatlari mavjudligi ham qayd etilgan [5].

Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti (OECD) tomonidan 2024-yilda ishlab chiqilgan raqamli moliyaviy savodxonlikni o'lchash vositasi ushbu yo'nalish uchun muhim metodologik asos hisoblanadi. Unda moliyaviy bilimlar, ko'nikmalar, munosabatlar va xulq-atvor bilan bir qatorda, raqamli moliyaviy xizmatlardan ongli va xavfsiz foydalanish ko'nikmalari ham qamrab olingan [6].

OECDning 2025-yilda e'lon qilingan raqamli to'lovlardan xavfsiz foydalanishga bag'ishlangan tadqiqotida raqamli moliyaviy savodxonlikning iste'molchilarning moliyaviy xavfsizligini mustahkamlash, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va xarajatlarni oqilona boshqarishdagi ahamiyati yoritilgan. Hisobotda 39 ta mamlakat va iqtisodiyot bo'yicha o'tkazilgan 2023-yilgi so'rov natijalariga asoslanib, internet orqali tovar va xizmatlarni xarid qilgan katta yoshli respondentlarning o'rtacha 40 foizi uchun raqamli moliyaviy savodxonlik ko'nikmalarini yanada rivojlantirish imkoniyatlari mavjudligi qayd etilgan [7].

Mazkur xorijiy tadqiqotlar raqamli bank xizmatlarining rivojlanishini texnologik infratuzilma va xizmatlar ko'lamini kengaytirish bilan bir qatorda, mijozlarning raqamli moliyaviy bilimlari, xavfsiz foydalanish ko'nikmalari va moliyaviy qarorlar qabul qilish salohiyati bilan uyg'un holda baholash maqsadga muvofiqligini ko'rsatadi.

O'zbekistonda ham raqamli bank xizmatlari va moliyaviy savodxonlik masalalariga bag'ishlangan ilmiy tadqiqotlar izchil rivojlanib bormoqda.

Maxmudova M. (2023) "Digital Technologies Application in the Banking Sector of Uzbekistan" nomli maqolasida O'zbekiston bank sektorida raqamli texnologiyalardan foydalanish yo'nalishlarini, shuningdek, jahon bank tizimlaridagi raqamlashtirish tajribasini o'rgangan. Muallif bank xizmatlarini raqamlashtirishda mijozlarga yo'naltirilganlik, xizmatlarni individuallashtirish va innovatsiyalarni joriy etish masalalarini yoritgan [8].

Abdurakhimova Ditora Karimovna (2025) "Neobanks: A Global Trend and Prospects for Countries with Developing Financial Infrastructure" nomli maqolasida neobanklarning rivojlanish tendensiyalari, ularning afzalliklari va rivojlanish xususiyatlarini tahlil qilgan. Tadqiqotda rivojlanayotgan moliyaviy infratuzilmaga ega mamlakatlarda neobanklarning moliyaviy inklyuziya va raqamli transformatsiyani jadallashtirish imkoniyatlariga, jumladan, O'zbekiston sharoitiga alohida e'tibor qaratilgan [9].

Khudayarova Khurshida (2025) "Financial Literacy and Retail Banking Services: Popularization and Impact" maqolasida moliyaviy savodxonlik tushunchasiga turli ilmiy yondashuvlarni, unga ta'sir etuvchi omillarni va O'zbekistonda moliyaviy savodxonlikni oshirishda xalqaro tajribadan samarali foydalanish imkoniyatlarini ko'rib chiqqan [10].

Babanazarova Nilufar va Yarkulova Marifatkhon (2026) "How Financial Literacy Influences Fintech Usage in Rural Uzbekistan" tadqiqotida moliyaviy savodxonlikning O'zbekistonning qishloq hududlarida fintech xizmatlaridan foydalanish bilan bog'liqligini o'rgangan. Mualliflar moliyaviy savodxonlik, ta'lim darajasi, bandlik va jamg'arma ko'rsatkichlarini fintech xizmatlaridan foydalanish bilan bog'liq muhim omillar sifatida tahlil qilgan. Tadqiqot natijalari moliyaviy ta'lim tadbirlarini amaliy ko'nikmalar, raqamli imkoniyatlar va foydalanuvchilarning kundalik moliyaviy ehtiyojlari bilan uyg'unlashtirish ularning samaradorligini yanada oshirishi mumkinligini ko'rsatadi [11].

Yuqoridagi ilmiy ishlar tahlili xorijiy tadqiqotlarda raqamli moliyaviy savodxonlikni o'lchash, raqamli xizmatlardan xavfsiz foydalanish va iste'molchilar manfaatlarini himoya qilish bo'yicha muhim metodologik asoslar shakllanganini ko'rsatadi. Mahalliy tadqiqotlarda esa O'zbekiston bank sektorini raqamlashtirish, neobanklarning rivojlanish imkoniyatlari hamda moliyaviy savodxonlikning fintech xizmatlaridan foydalanish bilan bog'liqligi izchil o'rganilmoqda.

Mazkur maqolada ushbu ilmiy yondashuvlarni davom ettirgan holda, raqamli banklar rivojlanishi va aholining moliyaviy savodxonligi o'zaro bog'liq jarayon sifatida O'zbekistonning rasmiy statistik ma'lumotlari va davlat tashkilotlari hisobotlari asosida tahlil qilinadi. Tadqiqotning o'ziga xos jihati raqamli bank xizmatlarini rivojlantirish imkoniyatlarini aholining ulardan xavfsiz, ongli va mas'uliyatli foydalanish ko'nikmalarini mustahkamlash bilan uyg'un holda ko'rib chiqish hamda shu yo'nalishda amaliy takliflar ishlab chiqishdan iborat.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda O'zbekistonda raqamli bank xizmatlarining rivojlanishi hamda aholining moliyaviy savodxonligini oshirish yo'nalishlarini kompleks o'rganish maqsadida tizimli yondashuv, statistik tahlil, qiyosiy tahlil va hujjatlarni o'rganish usullaridan foydalanildi. Mazkur usullar raqamli bank xizmatlari rivojlanish dinamikasini baholash, mavjud tendensiyalarni aniqlash, moliyaviy savodxonlikni oshirishga qaratilgan chora-tadbirlarni tahlil qilish hamda ular o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni ilmiy asosda yoritish imkonini berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonda raqamli bank xizmatlarining rivojlanishi

Raqamli bank xizmatlarining izchil rivojlanishi, avvalo, aholining internetdan foydalanish imkoniyatlari kengayishi hamda banklarning masofaviy xizmat ko'rsatish infratuzilmasi takomillashuvi bilan uzviy bog'liq.

Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlari mamlakatda internetdan foydalanuvchi aholi ulushi yildan yilga ortib borayotganini va bu holat raqamli bank xizmatlarini yanada keng rivojlantirish uchun qulay texnologik asos shakllanayotganini ko'rsatadi.

1-jadval
O'zbekistonda internetdan foydalanuvchi aholi ulushi

Yil	Internetdan foydalanuvchi aholi ulushi
2021	76,6 %
2022	83,9 %
2023	89,0 %
2024	93,3 %
2025-yil yanvar–avgust	94,2 %

Manba: Stat.uz ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

1-jadval ma'lumotlaridan ko'rinadiki, 2021–2024-yillarda internetdan foydalanuvchi aholi ulushi muntazam ravishda oshib borgan. 2025-yil yanvar–avgust oylarida esa ushbu ko'rsatkich 94,2 foizga yetgan. Mazkur dinamika mamlakatda raqamli xizmatlardan, jumladan, raqamli bank xizmatlaridan foydalanishni yanada kengaytirish uchun qulay texnologik muhit shakllanayotganini ko'rsatadi.

Shu bilan birga, internetdan foydalanish ko'rsatkichini raqamli bank xizmatlaridan foydalanish darajasini tavsiflovchi yagona mezon sifatida emas, balki muhim infratuzilmaviy omillardan biri sifatida baholash maqsadga muvofiq. Raqamli bank xizmatlaridan samarali foydalanishda mijozning bank hisobvarag'iga ega bo'lishi, mos texnik qurilmalardan foydalanish imkoniyati, raqamli ko'nikmalari va moliyaviy xizmatlarga bo'lgan ehtiyoji ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Markaziy bankning 2025-yil 1-dekabr holatidagi ma'lumotlariga ko'ra, bank hisobvaraqlarini masofadan boshqarish tizimlaridan foydalanuvchilar soni banklar kesimida alohida hisobga olingan. Ushbu statistika jismoniy shaxslar bilan bir qatorda yuridik shaxslar va yakka tartibdagi tadbirkorlarni ham qamrab oladi, bu esa masofaviy bank xizmatlarining turli foydalanuvchi guruhlari orasida keng qo'llanayotganini tahlil qilish imkonini beradi [3].

2-jadval
Ayrim banklarda masofaviy bank tizimlaridan foydalanuvchilar soni

Bank	Jismoniy shaxslar	Yuridik shaxslar va YTT	Jami
Xalq banki	8 503 973	135 186	8 639 159
O'zbekiston sanoat-qurilish banki	6 314 391	96 310	6 410 701
Ipoteka-bank	4 878 535	182 550	5 061 085
Agrobank	4 263 491	227 609	4 491 100
Milliy bank	3 237 278	142 004	3 379 282

Manba: O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki, 2025-yil 1-dekabr holatidagi statistik ma'lumotlar [3].

2-jadval ma'lumotlari masofaviy bank xizmatlaridan foydalanish ko'lamini banklar kesimida turlicha shakllanayotganini ko'rsatadi. Ushbu ko'rsatkichlar jadvalda keltirilgan banklar foydalanuvchilari sonini aks ettiradi va masofaviy bank xizmatlarining banklar kesimidagi rivojlanish xususiyatlarini tahlil qilish imkonini beradi.

Masofaviy bank tizimlaridan foydalanish ko'lamining kengayishi bank xizmatlarini raqamli kanallar orqali taqdim etishga bo'lgan talabning izchil ortib borayotganini ko'rsatadi. Raqamli bank xizmatlarining iqtisodiy samaradorligini yanada to'liq baholash uchun foydalanuvchilar soni bilan bir qatorda operatsiyalar hajmi, xizmatlarning uzluksizligi, mijozlar murojaatlari, moliyaviy xavfsizlik ko'rsatkichlari va xizmatlardan foydalanish xarajatlarini ham kompleks o'rganish maqsadga muvofiq.

O'zbekistonda neobanklarni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari

Neobanklarning rivojlanishi bank xizmatlarini masofadan taqdim etish bilan bir qatorda, mijozlarning moliyaviy ehtiyojlariga moslashtirilgan xizmatlarni ishlab chiqish, raqamli jarayonlarni avtomatlashtirish hamda xavfsizlik va ishonchlilik mexanizmlarini izchil takomillashtirishni ham qamrab oladi.

O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining tijorat banklari to'g'risidagi rasmiy ma'lumotlarida TBC Bank, ANOR BANK va AVO BANK kabi banklar qayd etilgan [12]. Mazkur banklarning faoliyati mamlakatda raqamli xizmatlarga yo'naltirilgan bank modelining rivojlanish xususiyatlarini o'rganish uchun muhim amaliy asos yaratadi.

Raqamli bankning huquqiy maqomi bilan uning biznes modeli o'rtasidagi farqni hisobga olish muhimdir. Mobil ilovaga ega bo'lish raqamli transformatsiyaning muhim elementi bo'lsa-da, neobank modelining asosiy xususiyati bank xizmatlari va biznes jarayonlarining ustuvor ravishda raqamli kanallar orqali tashkil etilishida namoyon bo'ladi.

O'zbekistonda neobanklarni rivojlantirishning quyidagi yo'nalishlari istiqbolli hisoblanadi.

Birinchidan, **mijozga yo'naltirilgan raqamli xizmatlarni rivojlantirish**. Bank mobil ilovalari orqali hisobvaraqlarni boshqarish, to'lovlarni amalga oshirish, omonatlarni rasmiylashtirish va kredit mahsulotlaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish mumkin. Bunda xizmatlarning soddaligi, tushunariligi, tezkorligi va mijoz ehtiyojlariga mosligi muhim ahamiyat kasb etadi.

Ikkinchidan, **bank xizmatlarining shaffofligi va axborot ochiqqligini yanada kuchaytirish**. Raqamli platformalarda kreditning umumiy qiymati, foiz stavkasi, komissiyalar, to'lov jadvali va shartnomaviy majburiyatlarni mijozga aniq va tushunarli shaklda taqdim etish moliyaviy qarorlarning yanada ongli qabul qilinishiga xizmat qiladi.

Uchinchidan, **masofaviy identifikatsiya va moliyaviy xavfsizlik mexanizmlarini rivojlantirish**. Markaziy bankning 2025-yilgi yillik hisobotida raqamli identifikatsiya tizimlaridan foydalanish hamda onlayn kreditlashda moliyaviy xavfsizlikni mustahkamlashga qaratilgan chora-tadbirlar qayd etilgan [2]. Bu raqamli bank xizmatlarini kengaytirish jarayoni bilan birga mijozlar manfaatlarini himoya qilish va xavfsiz foydalanish mexanizmlarining ham izchil rivojlanayotganini ko'rsatadi.

To'rtinchidan, **banklar va fintech kompaniyalari o'rtasidagi hamkorlikni kengaytirish**. Raqamli moliyaviy xizmatlarni takomillashtirishda texnologik kompaniyalar bilan hamkorlik qilish, ma'lumotlarni xavfsiz qayta ishlash, innovatsion yechimlarni joriy etish va mijozlarga qo'shimcha xizmatlar taqdim etish keng imkoniyatlar yaratadi.

Beshinchidan, **hududlar bo'yicha raqamli xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini yanada kengaytirish**. Internetdan foydalanishning yuqori darajasi raqamli bank xizmatlarini hududlar kesimida rivojlantirish uchun qulay asos yaratmoqda. Shu sababli bank xizmatlarini yanada kengaytirishda hududiy infratuzilma, aholi daromadlari, raqamli ko'nikmalar va moliyaviy ehtiyojlarni hisobga olish xizmatlarning qamrovi va samaradorligini oshirishga yordam beradi.

Aholining moliyaviy savodxonligi va raqamli bank xizmatlari

Moliyaviy savodxonlik shaxsning daromadlari, xarajatlari, jamg'armalari, kredit majburiyatlari va moliyaviy tavakkalchiliklarni tushunishi hamda ular bo'yicha ongli va asoslangan qarorlar qabul qilishi bilan bog'liq bilim va ko'nikmalar majmuasidir.

Raqamli bank xizmatlaridan foydalanish sharoitida moliyaviy savodxonlikning ahamiyati yanada ortmoqda. Masofaviy xizmatlar orqali mijozlar qisqa vaqt ichida kredit mahsulotlaridan foydalanish, to'lovlarni amalga oshirish, jamg'armalarni boshqarish va moliyaviy shartnomalarni tasdiqlash imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Shu sababli raqamli moliyaviy xizmatlardan samarali foydalanish uchun amaliy moliyaviy bilim va ko'nikmalar muhim ahamiyat kasb etadi.

Bunday sharoitda quyidagi ko'nikmalar ustuvor hisoblanadi:

- kreditning foiz stavkasi va umumiy qiymatini tushunish;
- daromad va xarajatlarni oqilona rejalashtirish;
- kredit to'lovlarini o'z vaqtida amalga oshirish;
- omonat va jamg'armalarni samarali boshqarish;
- bank xizmatlari bo'yicha shartnomalarni o'qish va tushunish;
- shaxsiy ma'lumotlar va bank hisobvaraqlarini ishonchli himoya qilish;
- shubhali havolalar, soxta qo'ng'iroqlar va moliyaviy xavfsizlikka ta'sir qiluvchi holatlarni aniqlash.

Markaziy bankning 2025-yilda o'tkazilgan moliyaviy savodxonlik tadbirlari bo'yicha ma'lumotlari mazkur yo'nalishlarning amaliy ahamiyatini ko'rsatadi. Jumladan, treninglarda mas'uliyatli kredit olish, ijobiy kredit tarixini shakllantirish, jamg'armalarni samarali boshqarish, iste'molchilar huquqlarini himoya qilish va moliyaviy xavfsizlik tamoyillariga alohida e'tibor qaratilgan [13].

Shundan kelib chiqib, moliyaviy savodxonlikni oshirishda nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirish maqsadga muvofiq. Ta'lim jarayonida aholining real hayotiy vaziyatlarda moliyaviy qarorlar qabul qilishi, kredit shartlarini taqqoslashi, o'z daromadlarini rejalashtirishi va raqamli xizmatlardan ongli hamda xavfsiz foydalanishi uchun amaliy bilimlarni rivojlantirish muhim hisoblanadi.

Raqamli bank xizmatlarini yanada samarali rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari

O'zbekistonda raqamli bank xizmatlarini rivojlantirish jarayoni ushbu xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini yanada kengaytirish, moliyaviy bilimlarni mustahkamlash va foydalanuvchilar uchun qulay hamda xavfsiz raqamli muhitni rivojlantirishga keng imkoniyat yaratmoqda.

Birinci ustuvor yo'nalish — **raqamli imkoniyatlar va moliyaviy bilimlarni o'zaro uyg'un rivojlantirish**. Internetdan foydalanish imkoniyatlarining kengayishi aholining bank mahsulotlari va moliyaviy xizmatlardan

foydalanish ko'lamini oshirish uchun mustahkam infratuzilmaviy asos yaratadi. Ushbu imkoniyatlarni moliyaviy bilimlar va raqamli ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirish xizmatlardan yanada samarali foydalanishga yordam beradi.

Ikkinchi yo'nalish — **onlayn kreditlashda mas'uliyatli moliyaviy qarorlarni qo'llab-quvvatlash**. Kredit olish jarayonining tezkorligi mijozlarga qulaylik yaratadi. Shu bilan birga, kreditning umumiy qiymati, to'lov jadvali, foiz stavkasi va shartnomaviy majburiyatlarni aniq hamda tushunarli shaklda taqdim etish mijozning moliyaviy qarorlarini yanada asosli shakllantirishga xizmat qiladi.

Uchinchi yo'nalish — **kiberxavfsizlik va moliyaviy xavfsizlik madaniyatini rivojlantirish**. Raqamli bank xizmatlaridan foydalanishda mijozlarning shaxsiy ma'lumotlari, hisobvaraqlari va to'lov vositalarini himoya qilish muhim ahamiyatga ega. Markaziy bankning 2025-yilgi hisobotida onlayn mikroqarzarlar bo'yicha xavfsizlikni mustahkamlash maqsadida qo'shimcha identifikatsiya tartiblari joriy etilgani qayd etilgan [2]. Mazkur chora-tadbirlar raqamli bank xizmatlarining ishonchiligi va foydalanuvchilar himoyasini yanada kuchaytirishga xizmat qiladi.

To'rtinchi yo'nalish — **hududlar bo'yicha raqamli moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish**. Internetdan foydalanishning yuqori ko'rsatkichlari hududlarda raqamli bank xizmatlarini yanada ommalashtirish uchun qulay sharoit yaratadi. Bunda qurilmalardan foydalanish imkoniyatlari, internet sifati, aholi daromadlari, raqamli ko'nikmalar va moliyaviy ehtiyojlarni hisobga olish xizmatlar qamrovini oshirishga yordam beradi.

Beshinchi yo'nalish — **raqamli xizmatlarning soddaligi va foydalanuvchilar uchun qulayligini oshirish**. Mobil ilovalardagi kredit, omonat va to'lov xizmatlarini aniq, intuitiv va tushunarli shaklda tashkil etish mijozlarning raqamli bank xizmatlaridan samarali foydalanish tajribasini yanada yaxshilaydi.

Mazkur yo'nalishlar raqamli banklarni rivojlantirish jarayonida texnologik innovatsiyalar, iste'molchilar manfaatlarini himoya qilish, moliyaviy ta'lim va xavfsizlik choralari o'zaro uyg'un rivojlantirish muhimligini ko'rsatadi.

Neobanklarni rivojlantirish va moliyaviy savodxonlikni oshirish bo'yicha takliflar

O'tkazilgan tahlil asosida O'zbekistonda raqamli banklarni rivojlantirish va aholining moliyaviy savodxonligini yanada oshirish uchun quyidagi takliflar ishlab chiqildi.

1. Raqamli moliyaviy ta'limni bank xizmatlari bilan integratsiyalash. Banklarning mobil ilovalarida kredit, omonat, to'lovlar va shaxsiy moliyani boshqarish bo'yicha qisqa va amaliy ta'limiy materiallarni joylashtirish maqsadga muvofiq. Masalan, kredit rasmiylashtirishdan oldin mijozga foiz stavkasi, kreditning umumiy qiymati va to'lov jadvali bo'yicha qisqa tushuntirish taqdim etilishi mumkin.

2. Moliyaviy savodxonlik bo'yicha uzluksiz ta'lim tizimini rivojlantirish. Maktablar, oliy ta'lim muassasalari, mahallalar va banklar hamkorligida moliyaviy savodxonlik mashg'ulotlarini muntazam tashkil etish maqsadga muvofiq. Ushbu mashg'ulotlarni aholining yoshi, daromad darajasi va moliyaviy ehtiyojlariga moslashtirish ularning amaliy samaradorligini oshiradi.

3. Mas'uliyatli kreditlash tamoyillarini yanada rivojlantirish. Neobanklar kredit mahsulotlarini taklif etishda mijozning to'lov qobiliyatini kompleks baholash, kredit shartlarini tushunarli shaklda taqdim etish hamda barqaror moliyaviy majburiyatlarni shakllantirishga e'tibor qaratishi maqsadga muvofiq.

4. Raqamli moliyaviy xavfsizlik bo'yicha amaliy ko'nikmalarni mustahkamlash. Aholiga bank xodimlari nomidan amalga oshiriladigan soxta qo'ng'iroqlarni aniqlash, shubhali havolalarga ehtiyotkor munosabatda bo'lish, SMS-kodlarni himoya qilish va bank hisobvaraqlarining xavfsizligini ta'minlash bo'yicha amaliy tushuntirishlarni kengaytirish maqsadga muvofiq.

5. Hududiy moliyaviy savodxonlik dasturlarini kengaytirish. Chekka hududlarda yashovchi aholi, tadbirkorlar, yoshlar va moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish zarur bo'lgan guruhlar uchun maxsus ta'limiy dasturlar ishlab chiqish maqsadga muvofiq. Bunda Markaziy bankning mavjud hududiy tashabbuslari va ta'lim muassasalari bilan hamkorlik tajribasidan foydalanish mumkin [13].

6. Raqamli bank xizmatlari sifatini baholash ko'rsatkichlarini takomillashtirish. Banklarning raqamli transformatsiyasini foydalanuvchilar soni bilan bir qatorda xizmatlarning uzluksizligi, mijozlar murojaatlari, operatsiyalar xavfsizligi, shartlarning shaffofligi va xizmatlardan foydalanish qulayligi asosida kompleks baholash maqsadga muvofiq.

7. Moliyaviy savodxonlik dasturlarining samaradorligini muntazam baholash. Ta'limiy tadbirlarning natijalarini ishtirokchilar soni bilan bir qatorda ularning bilimlari va amaliy ko'nikmalaridagi ijobiy o'zgarishlar asosida baholash maqsadga muvofiq. Buning uchun mashg'ulotlardan oldin va keyin testlar, amaliy topshiriqlar va so'rovnomalardan foydalanish mumkin.

Ushbu takliflar raqamli bank xizmatlarini rivojlantirish va aholining moliyaviy savodxonligini oshirishni o'zaro uyg'un tizim sifatida tashkil etishga qaratilgan. Ularning izchil amalga oshirilishi raqamli moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish, mijozlarning moliyaviy bilim va ko'nikmalarini mustahkamlash hamda O'zbekistonda zamonaviy, ishonchli va mijozga yo'naltirilgan raqamli bank ekotizimini rivojlantirishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekistonda raqamli bank xizmatlarini rivojlantirish bank tizimining texnologik transformatsiyasini jadallashtirish va aholining moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish bilan bog'liq muhim va istiqbolli jarayon hisoblanadi. Milliy statistika qo'mitasining internetdan foydalanish bo'yicha ma'lumotlari mamlakatda raqamli xizmatlarni yanada rivojlantirish uchun qulay texnologik va infratuzilmaviy sharoit izchil kengayib borayotganini ko'rsatadi.

Markaziy bankning 2025-yil 1-dekabr holatidagi statistik ma'lumotlari masofaviy bank tizimlaridan foydalanish ko'lamini banklar kesimida baholash imkonini beradi [3]. Mazkur ko'rsatkichlar raqamli bank xizmatlarining rivojlanish dinamikasini tahlil qilish uchun muhim axborot manbai bo'lib, ularni noyob mijozlar soni, xizmatlardan foydalanish faolligi va moliyaviy savodxonlik ko'rsatkichlari bilan boyitish kelgusidagi tahlillarning imkoniyatlarini yanada kengaytiradi.

Tadqiqot natijalari raqamli banklarni rivojlantirishda texnologik infratuzilma, mijozlarga qulay xizmatlar, shaffof moliyaviy shartlar va ishonchli xavfsizlik mexanizmlarining o'zaro uyg'unligi muhim ahamiyat kasb etishini ko'rsatadi. Neobanklarning rivojlanishi xizmatlarni masofadan taqdim etish bilan bir qatorda, mijozlarning moliyaviy ehtiyojlarini chuqurroq tushunish va ularga moslashtirilgan xizmatlarni taklif etish imkoniyatlarini ham kengaytiradi.

Aholining moliyaviy savodxonligini oshirish raqamli bank xizmatlaridan ongli, samarali va mas'uliyatli foydalanishning muhim omillaridan biridir. Kredit shartlarini tushunish, jamg'armalarni samarali boshqarish, daromad va xarajatlarni rejalashtirish hamda raqamli moliyaviy xavfsizlik ko'nikmalarini rivojlantirish aholining moliyaviy qarorlar qabul qilish sifatini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Shu asosda quyidagi yakuniy takliflar ilgari suriladi:

1. Neobanklarning raqamli xizmatlarini rivojlantirishda qulaylik, shaffoflik va xavfsizlikni o'zaro uyg'un ta'minlash. Bu mijozlarning raqamli xizmatlardan foydalanish tajribasini yaxshilash va bank xizmatlariga bo'lgan ishonchni mustahkamlashga xizmat qiladi.

2. Banklarning mobil ilovalarida moliyaviy savodxonlikka oid interaktiv ta'limiy materiallarni kengaytirish. Bunday yondashuv mijozlarga moliyaviy qarorlarni bevosita xizmatdan foydalanish jarayonida ongli ravishda qabul qilish imkonini beradi.

3. Maktablar, oliy ta'lim muassasalari, mahallalar va banklar hamkorligida uzluksiz moliyaviy ta'lim dasturlarini rivojlantirish. Mazkur hamkorlik turli yosh va ijtimoiy guruhlar uchun moliyaviy bilim va ko'nikmalarni tizimli ravishda shakllantirishga yordam beradi.

4. Onlayn kreditlashda mas'uliyatli kreditlash tamoyillarini yanada rivojlantirish. Bunda mijozning to'lov qobiliyatini kompleks baholash, kredit shartlarini aniq va tushunarli taqdim etish hamda barqaror moliyaviy majburiyatlarni shakllantirishga alohida e'tibor qaratish maqsadga muvofiq.

5. Aholining moliyaviy xavfsizlik va raqamli xizmatlardan foydalanish bo'yicha amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan treninglarni kengaytirish. Bu raqamli moliyaviy xizmatlardan ishonchli va samarali foydalanish madaniyatini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi.

6. Raqamli bank xizmatlarining rivojlanishini kompleks ko'rsatkichlar asosida baholash. Foydalanuvchilar soni bilan bir qatorda xizmat sifati, xavfsizlik, shaffoflik, foydalanish qulayligi va mijozlar manfaatlarini himoya qilish ko'rsatkichlarini ham hisobga olish maqsadga muvofiq.

Umuman olganda, O'zbekistonda raqamli banklarni rivojlantirish va aholining moliyaviy savodxonligini oshirish bir-birini o'zaro to'ldiruvchi va kuchaytiruvchi strategik yo'nalishlar hisoblanadi. Ushbu yo'nalishlarning uyg'un rivojlanishi raqamli moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish, aholining moliyaviy bilim va ko'nikmalarini mustahkamlash hamda mamlakatda zamonaviy, ishonchli va mijozga yo'naltirilgan raqamli moliyaviy ekotizimni rivojlantirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. · O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. *O'zbekiston aholisining 94,2 foizi internetdan foydalanadi.* – 29.09.2025. – Rasmiy statistika. URL: <https://stat.uz/uz/matbuot-markazi/qo-mita-yangiliklar/64211>
2. · O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. *Overview of the Central Bank's Activities on Improving Financial Literacy.* – 13.03.2026. – Rasmiy tahliliy sharh. URL: <https://cbu.uz/en/financial-inclusion/reviews/4083852/>
3. · O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. *Bank hisobvaraqlarini masofadan boshqarish tizimlaridan foydalanuvchilar 2025-yil 1-dekabr holatiga.* – 17.12.2025. – Rasmiy statistika. URL: <https://cbu.uz/uz/statistics/paysistem/3318970/>
4. · O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. *Head Offices of Commercial Banks.* – 2026. – Tijorat banklari

- rasmiy ro'yxati. URL: <https://cbu.uz/en/credit-organizations/banks/head-offices/>
5. · Tan, W., Zhang, W., & Zhang, X. (2026). Review of Research on Digital Financial Literacy: Measurement, Causes, and Impact. *Journal of Economic Surveys*. DOI: 10.1111/joes.70109. URL: <https://doi.org/10.1111/joes.70109>
 6. · OECD. (2024). *OECD/INFE Survey Instrument to Measure Digital Financial Literacy*. Paris: OECD Publishing. – 37 p. DOI: 10.1787/548de821-en. URL: <https://doi.org/10.1787/548de821-en>
 7. · OECD. (2025). *Supporting Informed and Safe Use of Digital Payments through Digital Financial Literacy*. Paris: OECD Publishing. – 9 p. DOI: 10.1787/21de47d1-en. URL: <https://doi.org/10.1787/21de47d1-en>
 8. · Maxmudova, M. (2023). Digital Technologies Application in the Banking Sector of Uzbekistan. *Economics and Innovative Technologies*, 11(3), 337–341. DOI: 10.55439/EIT/vol11_iss3/i35. URL: https://doi.org/10.55439/EIT/vol11_iss3/i35
 9. · Abdurakhimova, D. K. (2025). Neobanks: A Global Trend and Prospects for Countries with Developing Financial Infrastructure. *International Journal of Political Sciences and Economics*, 4(6), 46–50. DOI: 10.71337/inlibrary.uz.ijpse.124239. URL: <https://doi.org/10.71337/inlibrary.uz.ijpse.124239>
 10. · Khudayarova, K. (2025). Financial Literacy and Retail Banking Services: Popularization and Impact. *Journal of Applied Science and Social Science*, 15(6), 106–114. DOI: 10.71337/inlibrary.uz.jasss.113660. URL: <https://doi.org/10.71337/inlibrary.uz.jasss.113660>
 11. · Babanazarova, N., & Yarkulova, M. (2026). How Financial Literacy Influences Fintech Usage in Rural Uzbekistan. *American Journal of Business Management, Economics and Banking*, 46, 1–18. URL: <https://americanjournal.org/index.php/ajbmbe/article/view/3426>
 12. · Primova, D. T. (2025). Bank xizmatlarini raqamlashtirishning asosiy bosqichlari va rivojlanish tendensiyalari. *Raqamli iqtisodiyot (Цифровая экономика)*, № 11, 2155–2165-b. URL: <https://slib.uz/article/35803>
 13. · G'aybullayeva, Z. R., & Ma'murjonova, F. M. (2026). Raqamli bank xizmatlarining rivojlanishi va kelajagi. *Raqamli iqtisodiyot (Цифровая экономика)*, № 15, 533–539-b. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/raqamli-bank-xizmatlarining-rivojlanishi-va-kelajagi>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 9/2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
